

Kristina Mering  
MTÜ Nähtamatud Loomad

Teie 15.05.2026

Meie .06.2026 nr 1-6/26-47/4

## Vastuskiri

Austatud proua Mering

Tänan Teid kirja eest, milles küsite 18 Riigikogu liikme algatatud loomakaitseaduse muutmise seaduse eelnõu (828 SE) edasise menetlemise kohta. On arusaadav, et 34 582 Eesti inimest, kes andsid oma toetusallkirja MTÜ Nähtamatud Loomad petitsioonile, tunnevad huvi ja muret, mis nimetatud eelnõust ja puurikanadest edasi saab. Sellest murest annavad tunnistust ka saja toetuskirjad, mis igapäevaselt meie postkastidesse jõuavad.

Nagu Teile teada, on maaelukomisjon munakanade puurispidamiselt alternatiivsetele pidamisviisidele ülemineku võimalusi arutanud erinevates formaatides mitmeid kordi. Maaelukomisjoni liikmed peavad loomade heaolu tõstmist väga tähtsaks. Mitte keegi ei vaidlusta seda, et üleminek on vajalik ning et kanade pidamistingimusi tuleb parandada. Diskussioon käib selle üle, millisel viisil peaks üleminek toimuma. Pea kõik komisjoniliikmed on toetanud seisukohta, et üleminek peaks olema vabatahtlik, mitte sätestatud seaduses. Käesoleva aasta veebruaris sõlmisid Eesti neli suuremat toidumunade tootjat ühisdeklaratsiooni munakanade pidamise tingimuste parandamiseks. Deklaratsioonis väljendasid nad tahet vähendada järk-järgult puuris peetavate munakanade osakaalu, lõpetada munakanade puurispidamine hiljemalt aastaks 2035 ja minna üle munakanade pidamisele alternatiivmeetoditel. See tähendab, et deklaratsioonis väljendatud eesmärgid kattuvad loomakaitseaduse muutmise seaduse eelnõu eesmärkidega.

Teine aspekt, mida maaelukomisjon oluliseks peab, on võrdsete konkurentsitingimuste tagamine. See tähendab, et kuna tootjad tegutsevad Euroopa Liidu ühisel avatud turul, siis peaksid loomade heaolu standardid olema kehtestatud ühtselt Euroopa Liidu tasandil.

Euroopa Liidus peetakse ligikaudu 36% munakanadest rikastatud puurides ja 41% õrrel<sup>1</sup>. Munakanade täiustatud puuris pidamise keelustamine Eestis loob ebavõrdsed konkurentsitingimused Eesti põllumajandus- ja toidutootjatele, kuna Eesti impordib mune peamiselt Lätist, Leedust ja Poolast, kus valdav osa kanu peetakse endiselt täiustatud puurides. Samas Eesti munade eksport Euroopa Liidu siseturule, sõltumata pidamisviisist, praktiliselt ei toimi. Eesti munadega isevarustus oli 2025. aastal 64%<sup>2</sup>. Puudujääv 36% tuuakse sisse, nagu eelpool mainitud, peamiselt Lätist, Leedust ja Poolast, kus täiustatud

<sup>1</sup> EGGS - MARKET SITUATION - DASHBOARD, 03.06.2026.

[https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/9bdf9842-1eb6-41a2-8845-49738b812b2b\\_en](https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/9bdf9842-1eb6-41a2-8845-49738b812b2b_en)

<sup>2</sup> Statistikaamet. <https://stat.ee/et/uudised/suur-ree-de-eesti-munatoodang-suurenes-aga-mune-soodi-vahem>

puurides peetavate kanade osakaal on vastavalt 49%, 77% ja 62%. Sellest tulenevalt võib järeldada, et importmunade seas on puurikanadelt saadud munade osakaal väga suur. *NielsenIQ Retail Measurement* raporti põhjal oli 2026. aasta jaanuaris-veebruaris 71,3% Eesti jaekaubanduses müüdud munadest pärit puurikanadelt<sup>3</sup>.

Loomakaitseseaduse muutmise seaduse vastuvõtmisega kehtestatav piirang oleks Eesti riigi sisene. Euroopa Liidu siseturu toimimise aluspõhimõte on, et kaupade, teenuste, isikute ja kapitali liikumisele ei tohi piiranguid seada. Eestil ei ole õigust keelata puurikanade munade ega neist valmistatud toodete importi Euroopa Liidust, sest täiustatud puurides pidamine ei ole Euroopa Liidu üleselt keelustatud.

Eesti tootjad on juba praegu ebasoodsamas konkurentsiolukorras võrreldes teiste liikmesriikide tootjatega, kuna tootmiskulud (sh sisendite hinnad) on siin kõrgemad. Munakana täiustatud puurides pidamise keeld süvendab seda ebavõrdsust veelgi. Ettevõtjate hinnangul maksab üleminek puurispidamiselt õrrelpidamisele ca 50–55 eurot kana kohta. Eesti mõistes suurtootja (300 tuh kana) jaoks tähendab see ca 17 mln euro suurust investeeringut. Suuremahuline lindla ümberehitus või laiendamine toob samuti kaasa lisakulusid, sh tuleb tasuda keskkonnatasud (sh keskkonnamaksud ja riigilõivud) ning suurem maamaks, kuna sama tootmismahu säilitamiseks on vaja ligikaudu 1/3 võrra rohkem pinda. Me ei tohi oma aruteludes ja otsustes tugineda üksnes emotsioonidele, vaid peame arvestama ettevõtjatega, kelle jaoks ainsana on üleminek seotud raha ja riskidega.

Euroopa Liidu tasandil tehakse ettevalmistusi loomaheaolu käsitlevate õigusaktide kaasajastamiseks. Euroopa Komisjoni tervise ja loomade heaolu volinik Olivér Várhelyi pidas 31.05.2025 Euroopa Parlamendis kõne, mille üks olulisemaid osi puudutas kanakasvatust ja laiemalt linnusektorit. Volinik märkis, et Euroopa kodanikualgatus *End the Cage Age* on näidanud selget ühiskondlikku ootust ning et seetõttu on Euroopa Komisjon ette valmistamas ettepanekuid puuride järk-järguliseks kaotamiseks. Tema sõnul on linnukasvatus üks esimesi sektoreid, mille kohta alustatakse põhjalikke konsultatsioone. Oma kõnes käsitles volinik ka mõju ühtsele turule ja nentis, et riikide erinevad nõuded (nt puurikanade keelustamine mõnes riigis) on tekitanud turumoonutusi. Euroopa Komisjon soovib ühtset lähenemist Euroopa Liidu tasandil, et vältida ebaausat konkurentsi.

Euroopa Komisjon on välja töötanud dokumendi Ares(2025)4864877, millega algatatakse mõjuhinnangu ettevalmistamine Euroopa Liidu loomade heaolu käsitlevate õigusaktide läbivaatamiseks ja ajakohastamiseks. Dokumendis tuuakse välja põhjendused, miks on vajalik sekkumine Euroopa Liidu tasandil:

- 1) Kehtivad loomade heaolu eeskirjad on osaliselt vananenud ning liikmesriikide erinevad lähenemised on viinud õigusliku killustatuseni;
- 2) Loomade heaolu nõuded mõjutavad otseselt tootmiskulusid ja investeeringuid. Ühtsete reeglite puudumisel võivad tekkida konkurentsimoonutused, mis kahjustavad Euroopa Liidu siseturu toimimist. Ühtlustatud raamistik annab ettevõtjatele suurema õiguskindluse ja tagab võrreldavad tingimused kogu liidus.
- 3) Vajadus ühtlustamise järele tuleneb kodanike selgelt väljendatud ootustest. Euroopa kodanikualgatus *End the Cage Age*, mida toetas enam kui 1,4 miljonit Euroopa Liidu kodanikku, näitab, et loomade heaolu küsimus ületab riigipiire ning eeldab ühist Euroopa tasandi lahendust.

---

<sup>3</sup> NielsenIQ Retail Measurement: Share of Sales - (LT/KG/PCS) - CATEGORY of 3 IN THE BIRDCAGE in ESTONIA MT +DRUG +CNV&PTR during 4 Calendar Quarters, Jan/Feb 26 (9. apr. 2026)

- 4) Vastuseks kodanike ootustele on mitu liikmesriiki kehtestanud rangemad riiklikud eeskirjad. See toob esile Euroopa Liidu õiguslikud lüngad ning muudab põllumajandustootjate ja toiduettevõtjate tingimused ühtsel turul ebavõrdseks. Kehtivad eeskirjad on keerulised ja kattuvad ning seetõttu on nende kohaldamine, järelevalve ja täitmise tagamine raske. 2022. aasta toimivuskontrollis on märgitud, et praegune olukord toonud kaasa märkimisväärsed moonutusi ühtsel turul ja põllumajandusloomade puuduliku heaolu Euroopa Liidus.
- 5) Euroopa Liidu tasandi regulatsioon võimaldab teaduspõhist ja järjepidevat lähenemist, tuginedes Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) viimastele liigipõhistele arvamustele. Samuti loob see selgema aluse loomade heaolu standardite käsitlemiseks rahvusvahelise kaubanduse ja impordi kontekstis, kooskõlas Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) reeglitega.
- 6) Õigusaktide läbivaatamisega tagatakse ka toetus ja üleminekuperioodid vastavalt liikidele. Puuride kõrvaldamine tähendab põllumajandustootjatele investeringuid oma ettevõtete moderniseerimisse või uute tootmismeetodite kasutusele võtmist. Seda mõju tasakaalustaksid ühtsed selgemad eeskirjad ja prognoositavad tulemused ning olukorda leevendaksid rahaline toetus ja etapiviisiline üleminek.

Kuna Eestis peetakse vaid 0,2% kogu Euroopa Liidus peetavatest munakanadest<sup>4</sup>, siis oleks äärmiselt lühinägelik mitte arvestada arenguid Euroopa Liidu tasandil. Möödunud kuul saatsime Euroopa Komisjoni tervise ja loomade heaolu volinikule kirja, et uurida, milliste loomakasvatusektorite jaoks uusi regulatsioone esmajärjekorras välja töötada kavatsetakse, kas see võiks puudutada munakanade pidamist ning milline oleks õigusaktide väljatöötamise ajagraafik.

Loomakaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu 828 SE esimesel lugemisel Riigikogu täiskogus räägiti samuti puurivabale pidamisele ülemineku viisidest – seadus vs ettevõtjate vabatahtlik lepe. Nii näiteks esitas EKRE fraktsiooni liige, endine maaeluminister Arvo Aller eelnõu algatajate poolsele ettekandjale Tiit Maranile küsimuse, miks on vaja seadust, kui ettevõtjad on juba väljendanud oma valmisolekut puurivabadele pidamisviisidele üle minna. Tsiteerin: „Hea ettekandja! No minule tundub see praegu lahtisest uksest sissemurdmisena, kui ettevõtjad 25. veebruaril allkirjastasid vabatahtlikult [kokkuleppe] üleminekuks puurivabade kanade pidamisele ja munatootmisele, sellest lähtuvalt nad andsid oma allkirja. See tähendab ka seda, et nad enam investeringuid ei tee puuridesse. Nii nagu te ütlesite, Poolas ei tehta enam investeringuid, Poolas enam ei osta kaubandusketid, aga Poolas seadust ei ole, mis keelab selle ära. Minu küsimus on Eesti kohta. Miks Eestis peab sellisel juhul olema seadus? Te tõite näite Poola kohta, kus kõik on vabatahtlikult tehtud. Meie teeme seaduse. Ja veel, miks siis selle eelnõu algatajad ei usalda ettevõtjaid, kes on oma tegevustega ja vabatahtliku allkirjastamisega valmis üleminekuks puurivabade kanade pidamiseks?“

Tiit Maran vastas, et seadus oleks ettevõtjatele tugevaks toeks, aga ta kinnitas ka oma vastustes mitmel korral, et meie tootjad on mõistlikud ning et tal ei ole mingit põhjust oletada, et tootjad soovivad leppega inimesi petta.

Maaelukomisjon jätkab erinevate loomade heaolu ning kaitset käsitlevate eelnõude ja algatuste aruteludega. Eelnõu 828 SE edasise menetlemise kohta ei ole veel otsuseid langetatud. Kuna Riigikogu ja selle komisjonide töö on avalik, siis on ka info eelnõu 828 SE kohta tehtavate otsuste kohta avalikult kättesaadav kohe, kui need on tehtud.

---

<sup>4</sup> EGGS - MARKET SITUATION - DASHBOARD, 03.06.2026.

[https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/9bdf9842-1eb6-41a2-8845-49738b812b2b\\_en](https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/9bdf9842-1eb6-41a2-8845-49738b812b2b_en)

Täna Teid, et maaelukomisjoni töö vastu huvi tunnete, ning soovin jõudu loomade heaolu eest seismisel!

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmas Kruuse

esimees

Merle Kruusimägi

631 6501 [merle.kruusimagi@riigikogu.ee](mailto:merle.kruusimagi@riigikogu.ee)